

ХРОНІКА

ДЕВ'ЯТИ НАУКОВІ ЧИТАННЯ ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЄВГЕНА ЛАЗАРЕНКА

Фундаментальний характер наукової діяльності видатного вченого сучасності, академіка Євгена Костянтиновича Лазаренка засвідчують періодичні наукові читання імені академіка Євгена Лазаренка, започатковані 1997 р. з ініціативи його учнів, насамперед, професора Львівського національного університету імені Івана Франка Ореста Матковського і професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимира Павлишина.

Уже відбулося вісім таких зібрань науковців і педагогів. У рамках їхнього проведення стало доброю традицією наукової геологічної громадськості, з одного боку, обговорювати назрілі проблеми мінералогічної і кристалографічної науки, з іншого, – оцінювати роль академіка Євгена Лазаренка та створеної ним Львівської мінералогічної школи у розвитку мінералогії в Україні та за її межами, адже, будучи патріотом України, Є. Лазаренко не створював кордонів у науці. Тому й увічнення пам'яті про видатних учених, оцінки вагомості їхнього внеску у розвиток фундаментальної науки неможливе без наукових форумів, організованих на їхню честь.

Дев'ять наукових читання імені академіка Євгена Лазаренка, організовані Українським мінералогічним товариством та Інститутом геології Київського національного університету (КНУ) імені Тараса Шевченка, відбулися 5 січня 2015 р. в Інституті геології КНУ імені Тараса Шевченка. Вони стосувалися обговорення проблем мінералогічної науки в Україні у контексті розвитку світової мінералогії, багаторічної діяльності на цьому поприщі професора Інституту геології КНУ імені Тараса Шевченка Володимира Павлишина й оцінки його внеску в мінералогічну науку стосовно з'ясування різних сторін окресленої фундаментальної проблеми впродовж незабутніх шістдесяти років у мінералогії.

У читаннях узяло участь понад 50 спеціалістів з провідних вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ і виробничих геологічних організацій України, серед них – провідні геологи, мінералоги й геохіміки України: член-кор. НАН України С. Довгий, доктори геолого-мінералогічних наук О. Бобров, В. Загнітко, В. Квасниця, В. Павлишин, О. Платонов, М. Таран, А. Таращан, В. Шевчук, доктори геологічних наук Д. Возняк, М. Ковальчук, В. Михайлов, І. Наумко, С. Шнюков, кандидати наук О. Андрєєв, Ю. Галабурда, О. Гречановська, О. Гречановський, В. Дяків, П. Загороднюк, Г. Павлов, В. Синицин, В. Хоменко, В. Шунько, інші славні гості, насамперед, Г. Анастасенко – доцент Санкт-Петербурзького державного університету (РФ).

Наукові читання відкрив заступник голови Оргкомітету, директор Інституту геології КНУ імені Тараса Шевченка проф. В. Михайлов, який схарактеризував особистість професора Павлишина та значимість його ролі в розвитку мінералогії.

Зовсім юним, у п'ятнадцятирічному віці, він став студентом геологічного факультету Львівського державного (нині національного) університету імені Івана Франка й за 60 років став одним із провідних мінералогів України, академіком Академії наук вищої школи України, заслуженим діячем науки і техніки України, лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, почесним президентом Українського мінералогічно-

го товариства, доктором геолого-мінералогічних наук, професором кафедри мінералогії, геохімії та петрографії КНУ імені Тараса Шевченка, – ось такий, далеко неповний перелік державних і відомчих відзнак ювіляра!

Професор Володимир Михайлов відкриває IX наукові читання імені академіка Євгена Лазаренка.

Перший віце-президент Академії наук вищої школи України А. Філіпенко вручає В. Павлишину нагороду Володимира Великого за громадську діяльність, яка сприяє розвитку української освіти і науки.

Перший віце-президент Академії наук вищої школи України А. Філіпенко вручив В. Павлишину нагороду Володимира Великого за громадську діяльність, яка сприяє розвитку української освіти і науки.

У доповіді на тему “60 років у мінералогії в контексті розвитку світової мінералогії” В. Павлишин, якому 3 січня 2015 р. виповнилося 75 років, підсумував свій внесок у мінералогію. Ювіляр наголосив на такому: “Мінерали, руди та гірські породи з прадавніх часів й донині є основним ресурсом для розвитку цивілізації й тому знання про них – це органічна і невід’ємна частина загальної частини людства. Орієнтовно 3/4 матеріалів, які виробило людство для свого існування та розвитку, виготовлені з мінеральної сировини. Тому мінералогічна наука – дуже вагома в сучасному суспільстві сфера людської

діяльності, у якій напрацьовують, систематизують, скеровують у практичне русло знання про мінерали.

З доповіддю на тему “60 років у мінералогії в контексті розвитку світової мінералогії” виступає професор Володимир Павлишин.

Звичайно, 60 років тому, коли, навчаючись на геологічному факультеті Львівського університету, скромно розпочав експериментальне дослідження карбонатів спільно з присутнім тут Дмитром Возняком, я ще не усвідомлював цих високих слів і високого призначення мінералогічної науки. Крім того, мій перший учитель Г. Піотровський, за фахом – класичний європейський кристалограф, завідував єдиною в Україні кафедрою кристалографії, залучив мене до роботи в кристалографічному гуртку, який я згодом очолював як староста, і весь час схиляв мене до кристалографії. Фактично я готувався формально стати кристалографом, і це було, допоки мінералог Є. Лазаренко, тоді завідувач кафедри мінералогії й ректор Львівського університету, за 5 хвилин переорієнтував мене на мінералогію.

Мета лекції – сприяти інтервенції мінералогії в справу реалізації напрацьованої у 2002 р. за моєї участі під загальним керівництвом член-кор. С. Довгого концепції, підтриманої Міністерством екології та природних ресурсів України й Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України, у якій засадничою є така ідея: земля і надра – основні чинники, які найефективніше впливатимуть у найближчому майбутньому на розвиток економіки та культури України.

Чому я так думаю? Тому, що вперше за роки так званої незалежності України відчув щире й офіційне, тобто на державному рівні, розуміння цієї, вважаю – невід’ємної, концепції уряду з уст нашого прем’єр-міністра Арсенія Яценюка. У його останніх виступах, які стосуються виходу України з кризового стану, чи не найчастіше звучали ключові слова, похідні від найголовнішого природного багатства України – її землі і надр.

Світова практика споживання корисних копалин свідчить, що в сучасних воєнно-кризових умовах України споживання не може бути ефективно реалізоване без належного вивчення мінеральної сировини, яке доцільно скерувати на отримання якісного остаточного результату – напрацювання з окремих розділів або прикладної мінералогії в цілому, особливо, якщо вони ґрунтуються на засадах генетичної мінералогії, про що і не тільки йтиметься нижче”.

Професора В. Павлишина віншує член-кореспондент НАН України С. Довгий.

Від колективу Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України (м. Львів) подальших творчих успіхів і життєвих гараздів ювіляру щиро зичить завідувач відділу геохімії глибинних флюїдів, доктор геол. наук І. Наумко.

Матеріали доповіді професора Володимира Павлишина були різноплановими й акцентованими і стосувалися, зокрема, таких основних напрямів сучасної мінералогічної науки, як вступ до мінералогії, кристалохімія мінералів, регіональна мінералогія, біомінералогія – молода, але дуже важлива наука, генетична мінералогія, прикладна мінералогія, наномінералогія – наука з великим і, не дай Бог, небезпечним майбутнім (за словами ювіляра).

Надалі основну доповідь вдало доповнили виступи члена-кор. НАН України С. Довгого, заступника голови правління Спільки геологів України, Президента Українського мінералогічного товариства В. Квасниці (ІГМР імені М. П. Семененка НАН України), завідувача відділу геохімії глибинних флюїдів Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України І. Наумка, завідувача кафедри мінералогії, геохімії та петрографії КНУ імені Тараса Шевченка С. Шнюкова та доцента цієї ж кафедри В. Шунька, доцента кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології Львівського національного

університету імені Івана Франка В. Дяківа, інших осіб, які, крім того, висвітлили й високо оцінили багатолітню наукову, педагогічну, організаторську, громадську діяльність В. Павлишина з нагоди ювілею.

Теплі вітання від російських мінералогів передає Галина Анастасенко – доцент Санкт-Петербурзького державного університету.

Товариська зустріч з нагоди 75-річчя В. Павлишина, на яку після завершення пленарного засідання всіх учасників зібрання запросив В. Михайлов, відбулася в ініційованій В. Павлишиним і відкритій 2013 р. аудиторії імені академіка В. І. Вернадського КНУ імені Тараса Шевченка. Цій події передувало педантичне і скрупульозне дослідження В. Павлишиним матеріалів стосовно участі В. Вернадського в роботі Київського університету як вдале й необхідне продовження його мінералого-історіографічних уподобань. Власне відкриття аудиторії імені Вернадського на геологічному факультеті КНУ імені Тараса Шевченка напередодні 150-річчя від дня народження акад. В. Вернадського стало яскравим явищем у житті навчальної установи. Ця аудиторія не має аналогів в Україні, унікальною її роблять сучасний інтер'єр з оригінальним портретом академіка-мислителя, вітрини з кристалами мінералів, книжкові шафи з творами В. Вернадського, літературою про нього, а також тогочасними науковими виданнями і приладами.

Теплою і невимушеною виявилася атмосфера товариської зустрічі, на якій спогади про акад. С. Лазаренка продовжили ювіляр і його соратники, колеги та учні – С. Довгий, В. Михайлов, П. Загороднюк, Г. Анастасенко, С. Шнюков, О. Платонов, А. Тарашан, М. Таран, В. Шунько, О. Бобров, Д. Возняк, В. Шевчук, М. Ковальчук, Ю. Галабурда, В. Дяків. Гідним завершенням товариської зустрічі, як і зібрання загалом, стала улюблена пісня Євгена Лазаренка, яку проникливо виконав його найдовірениший аспірант Юрій Галабурда.

Ігор Наулко, Василь Дяків